

Yakın yıllara kadar sömürgecinin sömürgelerde ne yaptığına dikkat edilirdi. İngiltere ve Fransa dünyanın iki büyük sömürge imparatorluğuydu. Çarlık Rusyası, Hollanda, İspanya, Belçika ve Portekiz daha kk imparatorluklara sahiptiler. Bu merkez ülkeler sömürgelerinde yoğun bir sömürü gerçekleştirdiler. Bunu sadece ülkenin yer altı ve yerüstü kaynaklarının sömürüsü olarak düşünmemek gerekir. Ülkenin tarihine ve kültürünü de önemli oranda etkilediler, kendi dil ve kültürlerini dayattılar.

Batı Afrika sahillerinden Amerika kıtasına yapılan kle ticaretini de sömürgecilik kapsamında değerlendirmek gerekir.

Bu konunun bir tarafıdır. Diğer tarafı ve neredeyse hiç dikkat edilmemiş tarafını ise sömürgeciliğin merkez ülkedeki etkisi oluşturur. Edward Sait **Oryantalizm ve Kültür ve Emperyalizm** adlı yapıtlarında bu ihmal edilmiş yn inceler. Yaklaşık 500 yıl sürmüş olan İngiltere sömürgeciliği İngiliz romanlarında da ifadesini bulacaktır. Bir dönemin İngiliz edebiyatı sömürgecilik dikkate alınmadan anlaşılamaz.

Ardından bu imparatorluğun, özellikle 1945 sonrasında üzülmesi gelir. lkeler kademeli olarak bağımsızlıklarını kazanırlar. İngiltere eski konumunu bir oranda koruyabilmek için eski sömürgelerini kapsayan Uluslar Topluluğunu kurar. Özellikle en önemli sömürge Hindistan'ın bağımsızlığını kazanması İngiltere için büyük kayıptır.

İngiltere ve Fransa terk etmek zorunda kaldıkları her yerde sakinlik değil kavga bırakmaya dikkat ederler. Bu bağlamda Hindistan ile Pakistan ayrılır ve çatışmalarda çok sayıda insan ölür. Ardından Pakistan ile Bangladeş ayrılığı gelir.

İki lke Ortadoğu'dan giderken yapay sınırlar çizerek farklı Arap lkeleri oluştururlar ve ardından bu sınırlar yerleşik duruma gelir. Artık tek Arap ulusu yoktur, hepsi Arap olan farklı uluslar vardır.

Merkez ÷lke ve s÷m÷rgeleri

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Cuma, 05 Temmuz 2019 20:44 -

Bunun nasıl gerekleştiiğinin k÷klerini s÷m÷rgecilik d÷neminde aramak gerekir.

S÷m÷rgecilik bir ÷lkenin başka ÷lke ya da ÷lkeleri sadece işgal etmesi değıildir. İşgal edilen ÷lkedeki halk bölünür ve bir bölümü s÷m÷rgecilikle işbirliğı yapar. İşbirlikçilerini komprador burjuvaziden ibaret görmemek gerekir, halkın bir kesimi de buna katılır.

S÷m÷rgecilik başka türlü mümkün değıildir. “Az sayıda İngiliz dñnyanın önemli bölümünü yönetiyor” belirlemesi bu gereğı ifade eder. Hindistan’da nüfusun önemli bölümü hareketsiz kalmasa, bir bölümü de işbirliğı yapmasa, bu ÷lkenin s÷m÷rgeleştirilmesi mümkün değıildi.

Benzer saptama Arap ÷lkeleri için de yapılabilir.

S÷m÷rgecilik emperyalizmle komprador burjuvazinin işbirliğinden daha geniş kapsama sahiptir.

Bu durumu Batı Afrika sahillerinden Amerika’ya yönelik olarak özellikle İngilizler ve Portekizliler tarafından yürütölen köle ticaretinde açık olarak görmek mümkündür. Ülke içlerine seferler düzenleyip genç erkekleri yakalamak, sahile getirip gemilere teslim etmek ve karşılığında para almak... Bir kesimin geçim kaynağı böyledir ve bunlar sadece “bir avuç işbirlikçi” değıildir.

S÷m÷rgecilik sonrası teorilerin en büyük açmazı da buradadır. Emperyalizm klasik s÷m÷rgecilik bağlamında s÷m÷rge ÷lkeleri mahvetti ama hepsi bu kadar mıdır? İçerdeki işbirlikçiler bir avuç komprador burjuvadan ibaret değıildi, sayısı ÷lkelere göre değıişmekle birlikte az olmayan başka bir işbirlikçi kesim daha vardı.

S÷m÷rgecilik bu kesimi yaratabildiğı oranda başarılı olur.

S÷m÷rgecilik savaşla veya savaşız sona erdiği zaman eski s÷mürgeci merkez ÷lkeye göç başlar. Cezayir’den Fransa’ya göç etmek zorunda kalan ve pied nuir olarak anılan işbirlikçiler

Merkez ülke ve sömürgeleri

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Cuma, 05 Temmuz 2019 20:44 -

gibi...

İngiltere, Fransa'ya göre sömürgecilik sonrasına yumuşak geçiş yapmıştır denilebilir. Cezayir'deki ulusal kurtuluş savaşı gibi şiddetli bir savaş yaşamadılar. Vietnam'daki gibi Dien Bien Fu'da yenilerek bir ülkeyi terk etmek zorunda kalmadılar.

Sömürge imparatorluğunun bitmesinin açıklamasını İngiliz halkına yönelik olarak şöyle buldular: misyonumuz başarıyla tamamlanmış, geri halklar uygarlık çizgisine sokulmuştur!

Sömürgeciliğin temel açıklaması, geri halklara uygarlık götürmektir. Bu halklar kendini yönetemezdi, onlara bu öğretiliyordu!

Buradan bize gelelim...

Osmanlı İmparatorluğu sömürgeciydi. Her imparatorluk sömürgecilik temeline dayanır. Yöntemler değişebilir ama sömürgecilik olmadan imparatorluk olamaz.

“Osmanlı başka ülkelere huzur götürürdü” belirlemesi, “sömürgecilik başka ülkelere uygarlık götürürdü” belirlemesine benzer ve gerçeklikle ilgisi yoktur.

Osmanlı İmparatorluğu'nun 18. yüzyıldan itibaren hızla alan kaybetmesi ve Birinci Dünya Savaşı sonrasında da Avusturya-Macaristan İmparatorluğu gibi dağılması Türklerin bilincinde yıllar süren bir travmaya yol açtı. Bu travma halen sürmektedir.

İtiraz olarak “Osmanlı İmparatorluğu Türk değildi” denilebilir. Doğrudur, Türklerin belirleyiciliği son dönemdedir. Osmanlılık kimliği ve ardından İslam kimliği tutmayınca Türkçülüğe geçilmiştir.

Burada unutulmuş önemli bir konu var: geçmiş yaşanılan değil, hatırlananıdır.

Merkez lke ve sömürgeleri

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Cuma, 05 Temmuz 2019 20:44 -

nemli olan tarihte ne olduğu değil, o olanın nasıl hatırlandığıdır.

Tarih bu nedenle sondan başlayarak sürekli yeniden yazılır.

1990'lı yıllara kadarki Cumhuriyet döneminde Osmanlı farklı hatırlanırdı, şimdi oldukça farklı hatırlanıyor.

Osmanlı değişmedi ama hatırlama değişti.

Cumhuriyetin anılan döneminde Osmanlı'dan kopuş söz konusuydu, şimdi ise devamlılık...

Devamlılık aslında gerçeğe daha yakındır. Koptuk demekle kopulmuyor, kopulanın yerini doldurabilmek gerekiyor, aksi durumda dönüş şöyle ya da böyle kaçınılmaz oluyor.

Osmanlı sömürgeciliğinin okş kültürümüzü nasıl etkiledi?

Kurtuluş savaşı ile ilgili olarak yapılan abartmalar bir imparatorluğun okşnn travmasını ne oranda etkisizleştirebildi?

Bu travma AKP iktidarı döneminde Osmanlı'nın genişleme dönemiyle nötralize edilmeye çalışılıyor.

Buna karşı yapılması gerekenler var ama sosyalistlerimiz Osmanlı tarihini ne kadar biliyor acaba?

Merkez lke ve sömürgeleri

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Cuma, 05 Temmuz 2019 20:44 -

İttihat ve Terakki'den öncesi ne kadar biliniyor?

Mustafa Akdağ ve Halil İnalçık'ın kitapları, Doğan Avcioğlu'nun Türkiye'nin Düzeni, Stefanos Yerasimos'un Azgelişmişlik Sürecinde Türkiye kitabı, İsmail Cem'in ilgili kitabı okundu mu acaba?

Başka kitaplar da sayılabilir.

Yerasimos'un kitabını 1975'te okumuştum ve özellikle tavsiye ederim.

İki noktanın vurgulanması gerekir:

Osmanlı sömürgeci bir imparatorluktur. Zaten sömürgeci olmayan imparatorluk olamaz.

Başka sömürgeciler ve özellikle de arlık Rusyası tarafından orduları perişan edilmiştir. Orta Avrupa'ya seferlerimizden sıkça söz edilir ama konunun bu tarafına değinilmez.

Bizim fetihçi Osmanlı hamasetine karşı bunu özellikle işlememiz gerekir.

Hatırlıyorum, ortaokul üçüncü sınıfta 1878 savaşının ardından Osmanlı ordularının durduramadığı Rusların Ayastefanos'a kadar geldiğini ve ancak İngiltere'nin araya girmesiyle durdurulabildiklerini öğrenmiştik.

Daha sonra Ayastefanos'un Yeşilköy'n öteki adı olduğunu öğrenecektim.

Çarlık ordusu İstanbul'a gelmiş ve kahraman Osmanlı ne hallere düşmüş...

Merkez lke ve sömürgeleri

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Cuma, 05 Temmuz 2019 20:44 -

Şanı büyük Osman Paşa Plevne'yi günlerce savundu ama sonunda teslim olmak zorunda kaldı.

Ardından Çarlık ordusu İstanbul'a kadar indi...

Bu savaş sırasında padişah kimdi dersiniz, Ulu Hakan olarak adlandırılan II. Abdülhamit.

Ulu Hakan zamanında Osmanlı toprak kaybetmemiş denilir...

Gerçekten mi!

Tamam hamasete meraklıyız ama bu kadar çarpıtma da olmuyor doğrusu...